

Witold Bujakowski, Marcin Kmicik

Iłża-Chwałowski Trakt, st. 21, gm.
Iłża, woj. radomskie, AZP 79-69/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 38-39

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

HELENÓW, st. 1,
gm. Szczawin Kościelny,
woj. płockie

- osada kultury pucharów lejkowatych z fazy sarnowskiej (neolit)
- ślad osadnictwa kultury amfor kulistych (neolit)
- ślad osadnictwa z wczesnej epoki brązu

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. P. Papiernika i dr M. Rybicką. Finansowane przez Fundację Badań Archeologicznych im. Profesora Konrada Jażdżewskiego oraz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 325 m² (łącznie w trakcie dwóch sezonów 1995 i 1996–650 m²).

Wykopy usytuowano po dwu stronach drogi gruntowej, która w znacznym stopniu zniszczyła pozostałości osadnictwa pradziejowego. Ponadto zarejestrowano silne procesy stokowe i liczne wkopy nowożytne, związane z funkcjonowaniem obecnej wsi, oraz rowy strzeleckie, które również przyczyniły się do dużej degradacji stanowiska. Wykopami objęto cały obszar występowania na powierzchni materiałów kultury pucharów lejkowatych. Wyeksplorowano około 1400 fragmentów naczyń i około 100 zabytków krzemiennych. Wstępna analiza materiałów ruchomych pozwoliła określić ich chronologię na młodszy etap fazy sarnowskiej (faza II podziału chronologicznego kultury pucharów lejkowatych na Kujawach wg Kości). Datowanie oparto na przewodzie krzemienia czekoladowego i dominacji pucharów typu A, zdobionych „archaicznymi” wątkami, przy minimalnym udziale amfor zdobionych ornamentem w typie drabinki. Ponadto odkryto ślady penetracji kultury amfor kulistych w postaci skupienia fragmentów naczyń o powierzchni około 25 m² oraz nieliczne, rejestrowane na powierzchni całego stanowiska, fragmenty ceramiki i krzemienie (w tym 1 grocik), prawdopodobnie związane z wczesną epoką brązu.

Badania zakończone.

HUSYNNE, st. 2,
gm. Hrubieszów,
woj. zamojskie,
AZP 86-95/23

- cmentarzysko kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (neolit)
- cmentarzysko kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- cmentarzysko kultury strzyżowskiej (wczesna epoka brązu)

Badania ratownicze, przeprowadzone przez doc. Jana Gurbę i dr Annę Zakościelną (Katedra Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Finansowane przez PSOZ.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, sprawozdanie z badań w PSOZ Zamość.

Badania będą kontynuowane.

IGOŁOMIA, st. 4,
gm. Igołomia-Wawrzeńczyce,
woj. krakowskie,
AZP 102-59/56

- osada kultury ceramiki promienistej (neolit) – wynik negatywny
- osada kultury łużyckiej (środkowa epoka brązu-wczesna epoka żelaza) – wynik negatywny
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres wpływów rzymskich) – wynik negatywny

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z budową szklarni, przeprowadzone przez mgr B. Baczyńską. Finansowane przez Wojewodę Krakowskiego. Przebadano powierzchnię 75 m².

Nie stwierdzono obecności nawarstwień i obiektów archeologicznych.

Dokumentacja przechowywana jest w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN Oddział Kraków.

ILŻA-Chwałowski Trakt, st. 21,
gm. Ilża,
woj. radomskie,
AZP 79-69/-

- osada kultury ceramiki wstęgowej rytej (neolit)
- cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada hutnicza kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna (XI-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Witolda Bujakowskiego przy współpracy Marcina Kmicika (Muzeum Regionalne w Ilży). Finansowane przez PSOZ i Zarząd Gminy i Miasta Ilży. Pierwszy sezon badań. Założono 5 wykopów, łącznie przebadano powierzchnię 500 m².

Celem badań było rozpoznanie zlokalizowanej w tym miejscu na podstawie prospekcji powierzchniowej i wierceń osady wczesnośredniowiecznej przy grodzisku z XII-XIII w. Wykopy założono na odcinku 300 m na prawym brzegu tarasu nadzalewowego Ilżanki. Mniej więcej w połowie tego odcinka taras rozcina płytka dolinka małego bezimiennego dopływu Ilżanki, dzieląc stanowisko na część wschodnią i zachodnią. W części wschodniej, położonej na wyraźnym cyplu, natrafiono na ślady osady kultury ceramiki wstęgowej rytej z fazy nuto-

wej, w postaci około 150 fragmentów ceramiki. Skupiały się one na powierzchni kilku metrów kwadratowych wokół obwarowanego kamieniami, mocno rozmytego ogniska, a także w nim samym. Obok znajdowała się niewielka, płytka jama, również zawierająca ceramikę. Nie natrafiono na żadne ślady konstrukcji mieszkalnych. Na cmentarzysku płaskim kultury pucharów lejkowatych odkryto 12 grobów o zróżnicowanej konstrukcji. Do najciekawszych, a zarazem reprezentujących różne typy, należą groby nr 1, 7 i 9. Grób 1/96 znajdował się na głębokości 15 cm. Pod jednowarstwową pokrywą z wapiennego gruzu i granitowych otoczaków spoczywał bezpośrednio na ziemi dobrze zachowany szkielet mężczyzny. Zmarłego ułożono na wznak w pozycji wyprostowanej. Obok czaszki znajdował się wiór z krzemienia czekoladowego i fragment flaszki z kryzą, z dnem na pięciu płaskich nóżkach. Na prawym kolanie zmarłego leżał mały rdzeń wiórowy z krzemienia czekoladowego. Grób 7/96 miał bardzo wyraźnie zarysowaną owalną jamę (240 x 130 cm), zwięźle wypełnioną granitowymi otoczakami i czarną, lekko tłustą warstwą z nielicznymi węgielkami drzewnymi. Znajdujące się na głębokości 70 cm płaskie dno wyłożone było płytami z rozłupanych granitów i jedną wapienną. Natrafiono jedynie na mały fragment ludzkiego zębra. Grób 9/96, w całości zbudowany z wapiennych płyt, był mocno zniszczony przez orkę. Dobrze zachowały się jedynie fragmenty bocznych ścian skrzyni i prostokątne dno (250 x 120 cm), bardzo starannie wyłożone płytami. Zachowany fragmentarycznie szkielet potwierdzał wyprostowaną pozycję zmarłego. Na cmentarzysku odkryto także 2 groby dziecięce. Wszystkie groby zorientowane były wzdłuż osi wschód-zachód.

Osada hutnicza kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich zajmowała rozległy obszar zarówno we wschodniej, jak i zachodniej części stanowiska (najprawdopodobniej daleko wykracza poza jego obecnie przyjęte granice). Odkryto tu łącznie 25 obiektów związanych z wytopem żelaza: 8 niewielkich kotlinek podymarkowych, 7 skupisk żużla powstałych prawdopodobnie podczas rozbijania dymarek, 10 różnej wielkości jam przypieczowiskowych. W wypełni-skach niektórych z nich znajdował się materiał osadniczy w postaci ceramiki i kości zwierzęcych.

Osada wczesnośredniowieczna zlokalizowana została w części zachodniej stanowiska. W wykopie o powierzchni 1 ara odkryto dobrze zachowany piec garncarski. Piec miał kształt owalny o wymiarach 150 x 180 cm; wylepione z gliny ścianki zachowały się do wysokości 80 cm. W jego wnętrzu znajdowały się przemieszane fragmenty ceramiki z okresu od XI do połowy XIII w. W pobliżu pieca odsłonięto dużą jamę o wymiarach 300 x 320 cm i głębokości 100 cm, zinterpretowaną jako półziemianka. W jej wypełnisku znajdowała się ceramika z tego samego okresu, co w piecu oraz kości zwierzęce. Badania będą kontynuowane.

Imielnik Stary, st. 1,
gm. Stryków, woj. łódzkie

patrz: późne średniowiecze

Janiszewo, st. 2,
gm. Lubraniec, woj. wrocławskie

patrz: okres nowożytny

Jarantowice, st. 7,
gm. Wąbrzeźno, woj. toruńskie

patrz: wczesne średniowiecze

JARANTOWICE, st. 16,
gm. Wąbrzeźno,
woj. toruńskie
AZP 33-46/16

- osada kultury późnej ceramiki wstęgowej (neolit)
- osada z okresu halsztackiego i okresu lateńskiego

Badania weryfikacyjno-sondażowe przeprowadzone w listopadzie przez mgr. Pawła Gurtowskiego (PSOZ Toruń). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 5 m².

Prace miały na celu uściślenie danych na temat istniejących zagrożeń (głęboka orka) i stanu zachowania nawarstwień kulturowych oraz pozyskanie materiałów, pozwalających na dokładniejsze wydatowanie nawarstwień. Podjęto je po stwierdzeniu na powierzchni gruntu śladów niszczonej konstrukcji – w tych miejscach założono wykopy sondażowe. Łącznie wyeksplorowano spagowe części dwu jam osadniczych (miąższość do 36 cm). Materiał zabytkowy pozyskano tylko z jednej – były to fragmenty ceramiki naczyniowej, którą po analizie przyporządkowano do fazy IIa kultury późnej ceramiki wstęgowej na Niżu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Toruniu. Badania zakończono.